

חיבטים לשוניים בפרשתראה סט

דקדוקי מילים וחלקם בעלי שינוי משמעות בפרשת ראה ובהפטרה ובראשון של שפטים

רשימת המילים שו' ההיפוך לעתיד הפכה אותן למלרע, ללא ציון הפסוקים:
וְנָתַתָּה וְאָכַלְתָּ וְשָׂמַחְתָּ וְאָמַרְתָּ וְזָבַחְתָּ וְשָׂמַעְתָּ וַיִּרְשַׁתָּ וַיִּשְׁבַּתָּ וּבְעַרְתָּ וְדַרְשַׁתָּ וְחָקַרְתָּ
וְשָׂאֲלַתָּ וְשָׂרַפְתָּ וְצָרְתָּ וְהִלַּכְתָּ וְהִנַּחְתָּ וְהִעֲבַטְתָּ וּמְשַׁלֵּתָּ וְזָכַרְתָּ וְלִקַּחְתָּ וּבְשַׁלַּתָּ וְשָׁמַרְתָּ
חלקם מופיעים יותר מפעם אחת.
מקומות שלמרות ו' ההיפוך נשארו מלעיל: וּבָאֵת וְעָשִׂיתָ וְאָכַלְתָּ שָׁם (יד כו) וְזָבַחְתָּ פֶסַח (טז ב) וּפְנִיתָ וְהָיִיתָ.

יא כז אַתְּ-הַבְּרָכָה: הפסוק פותח באתנח אין כאן הכנה של טפחא
יא כט גְּרָזִים: אין דגש בז"ן כפי שמופיע בחלק מהדפוסים
יב ב עֲבָדוּ-שָׁם הַגּוֹיִם: געיה בעי"ן, יש להקפיד על הפרדת התיבות והגיית הה "א, שלא יישמע
'עבדו שמה גוים'
יב ו מַעֲשֵׂי־חַיִּיכֶם: העי"ן בשווא נח והשי"ן אחריה בשווא נע, כן הדבר בהמשך פס' יא
יב ז בְּרַכָּה: הכ"ף הראשונה בשווא נח למרות הקושי
יב י וַיִּשְׁבַּתֶּם-בְּטַח: געיה בוא"ו
יב יג הַשֶּׁמֶר: במלעיל ומ"ם סגולה, כן הדבר גם בהמשך¹
יב יד שָׁם תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ: טעם טפחא בתיבת שָׁם. מְצִוְךָ: כ"ף סופית דגושה
יב טו נִתְּן-לְךָ: געיה בנו"ן הראשונה. יֹאכְלֶנּוּ: הכ"ף בשווא נע ולא בחטף כפי שמופיע בחלק
מהדפוסים, בדומה לו גם בהמשך הפרק
יב טז עַל-הָאָרֶץ תִּשְׁפָּכֶנּוּ כַּמַּיִם: טעם טפחא בתיבת תִּשְׁפָּכֶנּוּ
יב יז מַעֲשֵׂר: העי"ן בשווא נח, לא בפתח
יב כ אַתְּ-גְּבֻלְךָ: הלמ"ד בשווא נע² אֲכַלְהָ: הא' בחולם ולכן הכ' בשווא נע³
יב כו וּבָאֵת: במלעיל
יב כח וְשָׂמַעְתָּ: במלרע, לשון ציווי. מְצִוְךָ: כ"ף סופית דגושה
יב ל אַחֲרֵי הַשְּׂמֵדִם מִפְּנֵיךָ: טעם טפחא בתיבת אַחֲרֵי. יֹאֲלֵהֶם: האל"ף נחה, כך גם בהמשך
יג ג וְנִעְבַּדְתָּם: הנו"ן בקמץ גדול והעי"ן אחריה בקמץ קטן
יג ד הַיִּשְׁכֶּם: היר"ד בחירק, אין לקרוא 'האישכם'
יג י יִדְּךָ: ביר"ד מרכא כטעם משנה וכן בפסוק טז. תִּהְיֶה-בּוֹ: געיה בתי"ו ודגש חזק בבי"ת מדין
דחיק
יג יב וַיִּרְאוּ: במלרע
יג יד בְּנֵי-בְלֵעַל: הלמ"ד הראשונה מנוקדת בחירק חסר ולכן היו "ד אחריה בדגש חזק ומנוקדת
בפתח, יש להבחין בין תנועת הלמ"ד לבין צליל היר"ד
יג טו נַעֲשֵׂתָה: הקוראים תי"ו רפויה כש' שמאלית צריכים להיזהר לא להבליע את השי"ן. בכל
מקרה השי"ן בשווא נח
יג טז אַתְּ-יִשְׁבִּי: ביר"ד מרכא כטעם משנה. הַחֲרָם אֵתָהּ וְאַתְּ-כָּל-אֲשֶׁר-בָּהּ וְאַתְּ-בְּהֵמָתָה
לְפִי-חֲרָב: יש להאיץ מעט את קריאת תיבת 'וְאַתְּ-בְּהֵמָתָה' המוטעמת בטפחא, להסמיכה

¹ הקורא מלרע ומ"ם צרויה בחשש שינוי משמעות.

² למראית עיני הבי"ת בתנועה קטנה (קיבוץ), אבל צויין כאן כמה פעמים שכתוב חריג במקרא "חסרות ויתרות" אינו משנה את הדקדוק. לכן התנועה כאן היא תנועת שורק גדולה (כמו במילה גבול). לא צוינה כאן געיה בבי"ת כי יש געיה באל"ף באות הנסמכת.

³ אם יקרא בשווא נח ישמע כאלו מנוקד בקמץ קטן, ובמקום פועל בעתיד (מדבר) יהפוך לשם עצם או לציווי.

לתיבה שלפניה שהרי זהו המפסיק העיקרי הַחֵרֶם אֶתְּהָ וְאֶת-כָּל-אֲשֶׁר-בָּהּ וְאֶת-בְּהֵמָתָה --

- לְפִי-חֶרֶב⁴

יג יז וְשָׂרְפֶתָּ בְּאֵשׁ: קדמא ואזלא כן צריך להטעים ולא במונח רביעי⁵.

יג יח וְנָתַן-לָךְ: געיה בנו"ן הראשונה

יד א קָרַחָה: הקו"ף בקמץ קטן

יד ד כְּשִׁבִים: יש להיזהר מפני שיכול האותיות ש-ב

יד י אֲשֶׁר אֵין-לּוֹ: תיבת אֲשֶׁר מוטעמת בדרגא בניגוד לכללי מרכא-דרגא לפני תביר⁶

יש לשים לב להבדלים הדקים בין המקרא שלפנינו לבין המקבילה בויקרא יא

יד יב וְהֶעֱזָנְיָה: הה"א בקמץ רחב והעי "ן אחריה בקמץ קטן , הנו"ן בחירק חסר והיו"ד אחריה

קמוצה ובדגש חזק

יד יג וְהָרָאָה: עוף זה בספר ויקרא מכונה דאה, בדל"ת במקום רי"ש

יד יד וְאֶת כָּל-עֶרֶב לְמִינוֹ: יש להיזהר מהמקרא הדומה בספר ויקרא, שם אין וא"ו החיבור לפני

תיבת 'את'

יד טז אֶת-הַכּוֹס: אין כאן וא"ו החיבור בניגוד לפסוק המקביל בויקרא

יד יז וְאֶת-הָרַחֲמָה: במלעיל!

יד כא לֹא תֹאכְלוּ: לֹא במונח ולא במקף לִגְר: הלמ"ד בפתח. לְנִכְרֵי: הל' בשוא

יד כג מְעַשֵׂר: העי"ן בשווא נח

יד כד שְׂאֵתוֹ: השי"ן בשוא והאל"ף בצירי

יד כ"ף בִּרְכָה: כ"ף ראשונה בשווא נח, על אף הקושי. כן הדבר גם בהמשך הפרק

יד כה בִּידָךְ: ולא בִּידְךָ. הדל"ת בשוא נע לא בסגול והטעם בכ"ף

יד כו תִּשְׂאֲלֶנָּה: געיה בת"ו. האל"ף בקמץ רחב והלמ"ד בשוא נע. וְאֶבְלַת שָׁם: טעם נסוג אחור

לכ"ף ודגש חזק בשי"ן מדין אתי מרחיק

טו ב לֹא-יִגָּשׁ: שי"ן שמאלית

טו ד יִהְיֶה-בָּךְ: געיה ביו"ד הראשונה ודגש חזק בב"ת מדין דחיק

טו ו וְהֶעֱבַטְתָּ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת העי"ן החטופה, ועל אף הקושי, הטי"ת בשווא

נח

טו ז תִּקְפֹּץ: הפ"א דגושה

טו ט קָרַחָה: הקו"ף בקמץ רחב והרי"ש אחריה בשווא נע. וְרַעַה עֵינֶיךָ: יש להקפיד, כבכל מקום

אחר במקרא, על קריאת העי"ן שאם לא כן, משבש את משמעות הכתוב

טו יא לְעֵינֶיךָ: העמדה קלה בלמ"ד למנוע הבלעת העי"ן החטופה, הנו"ן בחיריק חסר ולכן היו"ד

אחריה דגושה. וְלֹא־בִינְךָ: הלמ"ד וגם הבי"ת בשווא נח, היו"ד בחולם והנו"ן אחריה בשווא נע: ול-

אב-ליך

טו יב וְעַבְדְּךָ: הבי"ת בקמץ גדול ושוא נע בדל"ת, כן הדבר גם בהמשך פס' יח

טו יד וּמִיִּקְבָּךְ: המ"ם בחירק חסר והיו"ד אחריה דגושה ומנוקדת אף היא בחירק חסר

טו טז אֶהְבֶּךָ: הבי"ת בשווא נע

טו יז תִּעֲשֶׂה-כֵן: העמדה קלה בת"ו ודגש חזק בכ"ף מדין דחיק

טו כ תֹאכְלוּ: הכ"ף בשווא נע ולא בחטף פתח

⁴ הערה זו מיועדת בעיקר לבעלי הקריאה האשכנזים

⁵ כן הוא בכל המקורות חוץ מהמנחת שי

⁶ דרגא תבוא כאשר ישנן לפחות שתי הברות המפרידות בין הברת התביר לבין הברת המשרת. עפ"י תורה קדומה: אֲשֶׁר אֵין-לּוֹ

טו כא תִּזְבְּחֶנּוּ: הבי"ת קמוצה
 טז א וְעִשִׂיתָ פֶּסַח: הפ"א בדגש חזק מדין אתי מרחיק בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר: תיבת אֲשֶׁר מוקפת ולא במונח
 טז ב וּזְבַחְתָּ פֶּסַח: טעם נסוג אחור לבי"ת
 טז ג תֹּאכַל-עֲלֵיוֹ: יש להעמיד קלות את קריאת הת"ו מפני הגעיה שם
 טז ה נִתֵּן לָךְ: הטעמה בת"ו, אין טעם נסוג אחור לנו"ן
 טז ו לְשִׁבְן שְׁמוֹ שָׁם: תיבת שָׁם בתביר, אין להסמיכה לתיבה שלפניה בזקף בשונה מקודמו יד כב לְשִׁבְן שְׁמוֹ שָׁם
 טז ז בְּאֶסְפָּדָּ מְגֹרְנָדָּ: גם האל"ף וגם הגימ"ל בקמץ קטן
 טז טו בְּכָל תְּבוּאָתָדָּ: בכל במהפך ולא במקף ולכן הכ"ף בחולם ולא בקמץ קטן
 טז טז יֵרָאֶה כָּל-זְכוּרָדָּ: בקדמא ואזלא ולא בתלישה (לא קורן אך יש חומשים)
 טז יז נִתֵּן-לָדָּ: געיה בנו"ן

הפטרת ראה ישעיהו נד יא – נה ה:

נד יא עֲנִיָּה: הנו"ן בחירק חסר והי"ד אחריה בדגש חזק
 נד יב וְשִׁמְתִי כְּדָדָּ: כ"ף ראשונה בדגש קל על אף שהתיבה הקודמת מוטעמת בטעם משרת ומסתיימת בהברה פתוחה⁷. הדל"ת בשווא נח אע"פ שהכ"ף אחריה רפוייה
 נה ב לְשַׁבְּעָה: השי"ן בקמץ קטן

ראשון של פרשת שופטים:

טז יח שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים: הפ"א והטי"ת בשווא נע. תִּתֵּן-לָדָּ: געיה בת"ו הראשונה
 טז כ נִתֵּן לָדָּ: אין טעם נסוג אחור, כן הדבר גם בהמשך יז ב
 טז כא תַעֲשֶׂה-לָדָּ: העמדה קלה בת"ו ודגש חזק בלמ"ד מדין דחיק
 יז א כָּל דְּבַר רָע: טעם טפחא בתיבת כָּל, יש להקפיד על הפרדת בין שתי התיבות הנותרות
 יז ד וְהִגַּד-לָדָּ: געיה בה"א
 יז ז תִּהְיֶה-בּוֹ: העמדה קלה בת"ו ודגש חזק בבי"ת מדין דחיק
 יז ח לְנִגְעָה: הלמ"ד קמוצה
 יז י אֲשֶׁר יִבְחַר ה': טעם טפחא בתיבת אֲשֶׁר
 יז יב לְשִׁרְתָּ שָׁם: טעם נסוג אחור לשי"ן הראשונה.

⁷ במחברת התיגאן של יהדות תימן היא נכללת ברשימת מילים בשם 'אוגירה' הכוללת מקרים דומים במקרא.